תפילין חרוצות

להניח תפילין כמו הראשונים

קסת הסופר

מסורת של קדושה

מעונת תשנ"ו

1
מהן
תפילין חרוצות?
2
מה
מרוויחים כשמניחים
תפילין חרוצות?
3
מדוע
עד היום לא ייצרו
תפילין חרוצות?
4
מהי
דעת הראשונים בדין
תפילין חרוצות?
5
מה
דעת גדולי הדור
לגבי תפילין חרוצות?

מהן תפילין חרוצות?

תפילין של ראש חייבים להיות מחולקים לארבעה בתים, שבכל אחד מהם מכניסים פרשה אחת מפרשיות התפילין (כמבואר במנחות ובשו"ע סימן לב סעיף לח).

חילוק הבתים צריך להיות ניכר כלפי חוץ כמבואר במנחות ל"ד "ואם אין חריצן ניכר פסולות" ועלה על שולחן מלכים רבותינו הראשונים וכן פסק הרמב"ם (פ"ג מהלכות תפילין הלכה י"א, ובשו"ע סימן ל"ב סעיף מ'.)

בתפילין חרוצות החריץ מחלק את הבתים לארבעה בצורה ברורה ע"י נתינת רווח אוויר כ- 0.2 מ"מ בין הבתים.

מה מרוויחים כשמניחים תפילין חרוצות?

הרווח הראשון:

לדעת פוסקים רבים, כך היא צורת התפילין, שהחריץ יהיה ניכר בהפסק אוויר.

ורבים מהראשונים דעתם שצריך ליתן חוט בין הבתים כדי להבדיל ביניהם, דבר שבפשוטו פירושו ליצור הפסק אוויר בין הבתים, ומקיימים את דברי הרמב"ם והשו"ע **"שיהיו ארבעה ראשים נראים לכל"** כפשוטם.

הרווח השני:
לצאת מחשש חריצים מזויפים

מהם חריצים מזויפים? כיום התפילין נעשות ע"י עור בהמה גסה ובעזרת מכונה הלוחצת את העור [press] מצמידים את ארבעת הבתים של ראש ועושים מהם כעין בית אחד, ולאחר הצביעה הבית של ראש נראה ממש כבית של יד וכדי לצאת ידי חובת דין החריץ חורצים בעובי של 0.6 מ"מ.

והנה לפעמים בהליך הייצור ארבעת הבתים יוצאים שונים בגודלם, או שאינם יוצאים ישרים כ"כ ואם יחרצו במקום הבדלת הבתים לא יראו ארבעת הבתים כ"כ סימטריים ויפים ועל כן היו מעושי הבתים שעשו את החריצים שלא כנגד מקום הבדלת הבתים גדולי ישראל עוררו פולמוס בעניין, **שאין מקיימים בזה דין חריץ ניכר** והתפילין פסולות. נזכיר כמה מהם : מרנן הגריש"א, הגר"ש וואזנר, הגרח"פ שיינברג, הגר"יי פישר, הגר"מ הלברשטאם, הגר"מ בראנדורסופר זצ"ל ועוד רבים...

מובן מאליו כאשר התפילין חרוצות (פרודות בהפסק אוויר ניכר) יוצאים מחשש של חריצים מזויפים כיוון שנראה לעין כל ארבעה בתים נפרדים ומחולקים זה מזה.

הרווח השלישי:
לצאת מחשש דבק בין הבתים

הפוסקים דנו אם דבק נחשב חיבור אם לאו, בנושאים שונים בהלכה. ובנוגע לבתי התפילין אם נאמר שדבק הוי חיבור יש חשש פסול בתפילין דעל ידי הדבק שנותנים בין הבתים נחשבים כבית אחד ואנו ארבעה בתים בעינן **(ראה בבה"ל סימן ל"ב סעיף מ ד"ה חריץ. ובקס"ה אות ד. ועוד רבים אכמ"ל)**

ובספר תשובות והנהגות להגר"מ שטרנבוך כותב בזה הלשון: **"ורוב התפילין היום שנקראים פרודות מדובקים באופן שאי אפשר להעביר חוט ביניהם ויש לחשוש שלא קיימו המצווה כהלכתה. ומרגלא בפי אינשי שאין צריך להדר כל כך שבדור הקודם אפילו מגדולי ישראל שלא היה להם תפילין כאלו אבל האמת שבתפילין נאמר "ושמרת" וחובת שמירה היינו כפי האפשר עכשיו דווקא ולכן אני תמה מדוע למרות שיש מקפידים על כל מיני הידורים מ"מ בדין זה רק יחידי סגולה נזהרין... ורובם די להם שרשום על הקופסאות פרודות אף שאין חוט עובר"** עכת"ד ודי בזה .

דבר ברור הוא שבתפילין חרוצות אין מקום לחשש זה ורוכש התפילין יכול להיווכח בעצמו שלא נתנו דבק בין הבתים.

"ורוב התפילין היום שנקראים פרודות מדובקים באופן שאי אפשר להעביר חוט ביניהם ויש לחשוש שלא קיימו המצווה כהלכתה."

הרווח הרביעי:

בתפילין חרוצות נראים ארבעת הבתים בצורה ברורה ע"י הפרדת הבתים זה מזה ואין כאן כל חשש של פגם ברבוע.

באופן שנעשים החריצים כהיום אי אפשר לדעת אם הם החריצים האמתיים כי יש גם תלמידי חכמים חשובים שפקפקו האם באופן שעושים היום את החריצים זה נחשב להיכר חריץ. ומי שלא למד הלכות תפילין, יכול לחשוב שתפילין של ראש הוא באמת בית אחד שחרצו עליו סימנים מלמעלה (יש לדעת שבתפילין של עור בהמה דקה שהיה נהוג בעבר היה היכר לחריצים אף בלא הפסק אוויר) ועיין בזה **בפרוש מנחת סולת** שמבאר דברי התיקון תפילין שהעברת חוט מועילה כדי לעשות היכר חריץ אבל לא שיחתוך מגוף הבתים חריץ וע"י זה יהיה היכר חריץ, ובאופן זה בתפילין שמיצרים כיום **יש פקפוק** מדין הריבוע שנחסר מן הריבוע במקום החיתוך .

וסיים ועושים כן מדעת עצמם ואין איש שם על לב עכ"ד. לא באנו לערער על כשרות התפילין הנהוגים כיום אך מכל מקום מהיות טוב אל תהי רע. אכן בתפילין חרוצות נראים ארבעת הבתים בצורה ברורה ע"י הפרדת הבתים זה מזה ואין כאן כל חשש של פגם ברבוע.
(הרה"ג זאב שריבר בספר "למען פארך" של גאב"ד חניכי הישיבות הגר"מ גרוס והרה"ג יעקב ברוין אור לישראל מונסי)

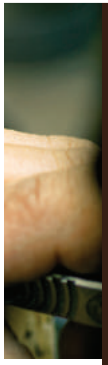

"משמע שתפקיד החוט ליצור חלוקה בין הבתים על מנת ליצור רווח"

הרווח החמישי:

גיד העובר בין הבתים: בגמרא מנחות ל"ד **"ושווין שנותן חוט או משיחה בין כל בית ובית"** וכן פסק הרמב"ם פ"ג מהלכות תפילין הלכה י"א, והטור בסימן ל"ב סעיף נ"א. וזה לשונו: **"ויעביר חוט התפירה בין כל בית ובית"**. מתוך דברי הראשונים (הרמב"ם בפי"א פסקי הרי"ד עמ צג-ד. ובסה"ת הלכות תפילין סימן ר"י) משמע שתפקיד החוט ליצור חלוקה בין הבתים על מנת שיהיה ניכר שהם ארבעה בתים .

ובאופן עשיית הגיד שעובר כיום בין הבתים ישנם כמה אופנים ויש שאינם נותנים גיד בין הבתים כלל ויש שנותנים ואינו נראה כלל ולא מתקיים עיקר ייעודו להכיר בין הבתים ויש שעושים נקבים בעור ויש בזה פקפוק מצד שפוגם את הריבוע.

בתפילין חרוצות מתקיים דין זה כפשוטו כשמעבירים את החוט בתוך חלל האוויר שבין הבתים וכמובן שאין צריך לעשות נקבים (מכוונות) והגיד מועבר ונראה בתוך החריצים ומבדיל בין הבתים.

"דפוס של ראש מתוך שצריך לחלק הבתים ולהיות רווח ביניהם וקבועין על מושב אחד הוצרך המושב להיות רחב והוי על אחד שלשה שבזרוע".

(רש"י)

המענה לשאלה זו מובא בספר הדר מזוזה (לגר"פ טולידאנו) ותירץ שבמציאות אי אפשר לעשות תפילין כאלו ואפילו ימצא יצרן שיעשה תפילין כאלו יתקלקל הרבוע במשך הזמן . וסיים ששאל לכמה מגדולי ההוראה והסכימו עמו הגר"נ קרליץ שליט"א . הגר"ש דיבליצקי שליט"א והגרמ"ש קליין שליט"א.

וכבר קדם בשאלה זו הרב החיד"א בברכ"י וזה לשונו

"רוב העולם אין בתפיליהן חריצים עד למטה ולא חוט התפירה עובר בין בית לבית ושמעתי הטעם שעל ידי החריצים מתקלקל ריבוען ובפרט אם חוט התפירה עובר בין הבתים... ובפרט אם יכם שרב ושמש... כך מצאתי לאחד קדוש מדבר" עכד"ק".

וברוך ה' עם התפתחות הטכנולוגיה של הדור האחרון וה' יתברך מזכינו גם לקיים מצוות תפילין עם כל הידוריה ואפשר גם אפשר לעשות תפילין חרוצות עם היכר אוויר וחוט התפירה יעבור בין הבתים מבלי לחשוש שיתקלקל הרבוע .

מדוע עד היום לא ייצרו תפילין חרוצות?

מכון "קסת הסופר" מייצר את הבתים באופן שאין אפשרות שהריבוע יזוז ובנוסף מייצר מכסים מיוחדים המיוצרים לכל בית בפני עצמו, אשר הבתים מתהדקים וננעלים בתוכם באופן שהריבוע נשמר מקלקול.

באופן זה מודים כל הפוסקים שיש לעשות תפילין חרוצות.

מהי דעת הראשונים בדין תפילין חרוצות?

תפילין של ראש גדולות פי שלש מתפילין של יד.

באגדות החורבן (גיטין נ"ז נ"ח) איתא - **"אמר רבה בר רב חנה אמר ר' יוחנן ארבעים סאה קצוצי (הכוונה לבתים הנקראים קציצות) תפילין נמצאו בראשי הרוגי ביתר רבי ינאי ברבי ישמעאל אמר שלש קופות של ארבעים סאה . במתניתא תנא ארבעים קופות של שלש שלש סאין ולא פליגי הא דרישא (של ראש) והא דדרעא (של יד)".** דברים נוראיים.

אך הדברים טעונים ביאור מדוע נמצאו תפילין של ראש בכמות גדולה פי שלש מתפילין של יד? ומפרש רש"י "**דפוס של ראש מתוך שצריך לחלק הבתים ולהיות רווח ביניהם וקבועין על מושב אחד הוצרך המושב להיות רחב והוי על אחד שלשה שבזרוע".** ומפורש בדברי רש"י שצריך להיות רווח בין הבתים. לא מצאנו בראשונים מי שיחלוק על פרוש רש"י בזה והוא כמעט כגמרא מפורשת המעידה על האופן והצורה של מצוות התפילין שנהגה בדורות הקדמונים תקופת בית שני.

צא ולמד כמה נשתנתה מסורת עשיית התפילין מימי אבותינו לימינו אנו (וכעי"ז תמצא שהרא"ש אע"פ שאינו מחייב נתינת חוט ומשיחה בין הבתים מ"מ מעיד על מנהג העולם לתת חוט בין הבתים ולעומת זאת הגאון חיד"א כמה מאות שנים אחרי מעיד על מנהג העולם שלא לתת חוט בין הבתים למרות שבשו"ע כבר נפסק שצריך לעשות כן).

הר"י מלוניל מנחות ל"ד (המיוחס לנמו"קי) בספר תיקון תפילין (בעמוד מ"ו נ"ח וקפ"ב וכן משמעות ראשונים רבים עיין במרדכי (הל"ק י"א) ובאור זרוע (תקנ"ז) ספר התרומה ועוד ראשונים.

והנה **מרן הבית יוסף סימן ל"ד** העתיק דברי הנימוק"י הנ"ל - שעולה מדבריו שעניין חוט ומשיחה בין הבתים הוא כדי ליצור רווח קטן בין הבתים ובהמשך דבריו כתב לישב דברי רש"י שם במנחות כדברי הנימוק"י , ומשמע שכך היא דעתו של הבית יוסף באופן עשיית החריץ.

והנה **הגר"א מווילנא** העיד עליו תלמידו הגדול הגר"ח מוולוזין שהיה רואה אחד עם תפילין של ראש מדובקות היה אומר לו למה תניח תפילין של יד על ראשך? ומן הסתם היו התפילין עם חריצים כמו שנהוג היום שהרי לכו"ע בעי חריץ ניכר. ויש לשאול מהיכן ידע הגר"א שהם מדובקים? שמא היו פרודים ורק צמודים כמו שיש מעושי הבתים שעושים כיום. ועל כן צריך לאמר שבזמן הגר"א לא היתה אפשרות להצמיד כל כך את הבתים בלי דבק ואם כן תפילין דהגר"א היו חרוצות. **וכן העיד הגר"ש וואזנר זצ"ל שראה תפילין של הגר"א והיו נראות פרודות ממש ולא כמו שהיה נהוג בחו"ל.**

5 מה דעת גדולי הדור לגבי תפילין חרוצות?

הגה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע

תפילין של הגה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע היו נראות הבתים של ראש פרודות ממש

כנזכר באות חיים ושלום לאדמו"ר ממונקטאש

הגרי"ז מבריסק זצ"ל

מוסרים בשם הגרי"ז מבריסק שצריך הפסק אוויר וכן היה בתפילין שלו

עדות הר"א מורגנשטרן מאנסי נ"ד

הגרש"ז אוירבך זצ"ל והגרי"ש אלישיב זצ"ל

אמרו שאף שא"צ אוויר בין הבתים אבל ודאי שאם יש אוויר ביניהם עדיפא טפי שניכרת פרידתם להדיא

(עדות הגרא"מ הנ"ל)

רבי חיים ויטל בשם האר"י הקדוש

ומורי ציווה לעשות התפילין שיהיו החריצים עמוקים עד המעברתא ויהיו נפרדים הארבעה בתים ושיעבירו את הגידין בשעת התפירה מעבר לעבר

ספר 'פרי עץ חיים' שער התפילין פרק י' שער הכוונות עניין התפילין דרוש ו

הגר"מ שטרנבוך שליט"א ראב"ד העדה החרדית שליט"א

כתב שמקפיד בתפיליו שיהיו פתוחות שאפשר תמיד להעביר חוט ומשיחה

לחומר נוסף ניתן לקבל במכון "קסת הסופר" המפעל המקורי של תפילין החרוצות

אודות מכון
"קסת הסופר"

מכון 'קסת הסופר' מאגד מפעל תפילין חרוצות ספרי תורה ואביזרי קדושה, יחד עם סופרי סת"ם מגיהים ומפקחים יראי שמיים בלבד אשר נבחרים בקפידה בשיטה ייחודית אשר מאפשרת לנו לייצר את התפילין וספרי התורה אשר יביאו לחייכם קדושה וחיבור אמיתי עם בורא עולם.

קסת הסופר, מסורת של קדושה | נוסד בשנת תשנ"ט | 1999 למניינם

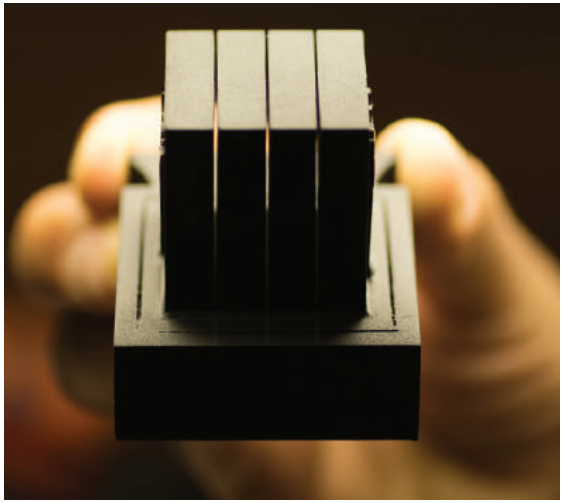

המכון אשר הוקם בברכתו של שר התורה מר"ן הרב קנייבסקי שליט"א, מנוהל ע"י הרב דהרי בעל ניסיון של מעל 18 שנה בכתיבת סת"ם על פי מיטב הדקדוקים, בנוסף להיותו של הרב דהרי מורה צדק מוסמך בתחום הסת"ם. עובדה זאת מעלה את רמת השירות ורמת התוצאות, כך ש "קסת הסופר" הינו שם נרדף לאיכות ללא פשרות.

לאחר שנים של השתתפות בדיונים הלכתיים סבוכים, וחשיפה לאלפי מקרים בהם נעשו טעויות קריטיות בתפילין מזוזות וספרי תורה, הבינו הרב דהרי וצוות המשגיחים של מכון "קסת הסופר" בחשיבות של יצירת תקן גבוה ללא פשרות.

אנו שמחים לתת ייעוץ ללא תשלום מתוך שליחות והבנה שתפילין מזוזה וספר תורה אשר אינם נכתבים כיאות יכולים להוביל למקרים של פרנסה ובריאות ירודה ואנו פועלים לילה ויום כדי למנוע זאת.
"קסת הסופר" מלווה ע"י רבנים ותלמידי חכמים מכל העדות, אנו מחדדים משנה לשנה את רמת ההידור. המכון הינו מהיחידים בעולם בתחום התפילין "החרוצות", תפילים בהפרדה מלאה בין הפרשיות גם במבנה הבית עצמו.
כמו כן מאחורינו עשרות ספרי תורה במיטב בתי הכנסיות והמוסדות, מלבד כתיבת הספרים אנו מתמחים בבדיקה וציפוי ייחודי אשר מגן על הספרים לאורך שנים. "קסת הסופר" פיתחה תקן צבע ייחודי ובלעדי לצביעת תפילין באיכות הגבוהה ביותר, תוך הקפדה על כשרות ומראה מבריק לאורך זמן.

אנו מזמינים את הציבור ליהנות מהמידע המופיע באתר להחכים ללמוד וליהנות ממיטב המוצרים ואנשי המקצוע במכון "קסת הסופר" נשמח לענות על כל שאלה ולעזור בכל עניין.

גם אתם תוכלו להניח תפילין

כשל בעל הדברי חיים מצאנז, הגרי"ז מבריסק זצ"ל והאר"י הקדוש!

ההידורים שיש רק בתפילין חרוצות:

ניתן לראות שאין דבק בכלל בין המחיצות > ניתן לראות בבירור שאין נקבים בין המחיצות > אין חשש כלל לזיוף חריצים > ניתן לראות חריץ מפולש וניכר להדיא בין הבתים עד למטה > ניתן להעביר את הגיד בשעת התפירה מלמעלה למטה בין המחיצות ממש > כל ביית מסומן בקוד זיהוי אישי > לכל ביית מותאם מכסה מדוייק לשמירת הרבוע > אחריות על הרבוע לכל ביית > לכל ביית מוצמד חותמת 'בקרת איכות'.

הידורים נוספים שקימים בתפילין חרוצות:

לכל ביית מוצמדת חותמת ההידור ע"י המשגיח של הבד"ץ > עבודה בפראס הידרואלי ידני בלבד > שין בולטת וקיר שין ישר במיוחד > רבוע התפירות מדוייק עם מרחקים שווים > רבוע קציצה מדוייק > חללים רחבים ועמוקים > תפירת הבתים בגיד אחד בלבד, כולל העברת בין המחיצות.

סט תפילין חרוצות קומפלט

	מהודר עור אירופאי	מהודר א' עור אמריקאי	מהודר א' א' עור אמריקאי
	ריבוע מכונה הריבוע נעשה ביד אדם כרסם מופעל חשמל	ריבוע רגל הריבוע נעשה ביד אדם כרסם מופעל בכח הרגל	ריבוע יד הריבוע נעשה ביד אדם כרסם מופעל ביד
גודל רגיל	3,454 ₪	4,150 ₪	5,426 ₪
גודל פצפון		4,971 ₪	6,330 ₪

< 10% הנחה למזמינים שני סטים של תפילין חרוצות < ניתן להשיג סט תפילין פרודות רגיל ב-2400 שח < הדרכת בר מצווה והכנסת הפרשיות בנוכחות הלקוח < תוספת כ-500 שח לכתב יד אר"י ואשכנז < אפשרות לבחירת הביית לפני צביעה < תוספת קלף מעופץ כ-600 ש"ח < המכון רשאי להפסיק או לשנות את המחירים ללא הודעה מוקדמת < ט.ל.ח

בתי תפילין חרוצות

	מהודר עור אירופאי	מהודר א' עור אמריקאי	מהודר א' א' עור אמריקאי
	ריבוע מכונה הריבוע נעשה ביד אדם כרסם מופעל חשמל	ריבוע רגל הריבוע נעשה ביד אדם כרסם מופעל בכח הרגל	ריבוע יד הריבוע נעשה ביד אדם כרסם מופעל ביד
גודל רגיל	1,953 ₪	2,263 ₪	2,638 ₪
גודל פצפון		2,375 ₪	2,644 ₪
חבד ושימושא רבא	2,000 ₪	2,375 ₪	2,644 ₪

דגמי התפילין והבתים "חרוצות" מותאמים לכל העדות והמנהגים: אר"י (פצפון) חב"ד, עדות המזרח, אשכנז, ברסלב, שמושא רבא. צאנז ועוד.

*המחיר לא כולל הכנסת פרשיות ורצועות

רשימה חלקית של תלמידי חכמים
הממליצים על תפילין חרוצות עם היכר אוויר לכתחילה:

הרה"ג **משה שטרנבוך** שליט"א ● הרה"ג **אברהם דב אוירבך** שליט"א ● הרה"ג **שלמה משה עמאר** שליט"א ● הרה"ג **שמעון בעדני** שליט"א ● הרה"ג **פנחס קורח** שליט"א ● הרה"ג **דב ליאור** שליט"א ● הרה"ג **מאיר מזוז** שליט"א ● הרה"ג **שלמה מועלם** שליט"א ● הרה"ג **פנחס קורח** שליט"א ● הרה"ג **ברוך כחלון** שליט"א ● הרה"ג **דניאל גודיס הלוי** שליט"א ● הרשל"צ הרה"ג **בקשי דורון** שליט"א ● ועוד...

רשימה חלקית של תלמידי חכמים
המניחים תפילין חרוצות מבית מכון "קסת הסופר":

הרה"ג **זאב שרייבר** שליט"א, בעל "מטה אשר" ● הרה"ג **עזריה בסיס** שליט"א הרה"ג **דב הכהן קוק** שליט"א ● הרה"ג **שלמה מחפוד** שליט"א ● הרה"ג **משה מרדכי קארפ** שליט"א ● הרה"ג **איתן גמליאל** שליט"א ● הרה"ג **שי אזרחי** שליט"א ● הרה"ג **יונתן אדוארד** שליט"א ● הרה"ג **שלום נגר** שליט"א ● הרה"ג **בניהו שמואלי** שליט"א ● ועוד...

(הקטלוג טעון גניזה)

רבנן חכמי ישראל
בכל הדורות
קבעו פה אחד:

תי תפילין חרוצות הן תכלית ההידור ועדיף שיהא כך

קסת הסופר
מסורת של קדושה
מיסוד תשנ"ו

משלוחים לכל הארץ!

בהשגחת בד"א "יורה דעה" תכב"ץ בפיקוח הגאון הרב שלמה מחפוד שליט"א

ועד הרבנים

לפרטים והזמנות:
03-9031-308

קסת הסופר
רחוב הסנהדרין 27 ראש העין
www.keset-hasofer.co.il